

RØDTS ARBEIDSLIVS- KAMPANJE

HØSTEN 2014

Til alle lokallag i Rødt

Bølgen av kriminalitet som skyller inn over norsk arbeidsliv, er i et omfang som vi aldri har sett før. Lovlydige selskaper sliter med å overleve i møte med skatteunndragelse, svart arbeid, tvangsarbeid, vold og trusler og falske fakturaer.

Dette er kanskje en av de største samfunnsforandringene i Norge etter krigen – og situasjonen er ute av kontroll. Dette handler om hva slags samfunn og hva slags arbeidsliv unge våre skal vokse opp i, og hva vi skal finne oss i at foregår på norske arbeidsplasser.

Rødts landsmøte 2014 vedtok derfor at partiet skal ha en landsomfattende kampanje mot arbeidskriminalitet og sosial dumping. Det skjer nå i høst!

Rødt har mange tiltak mot arbeidskriminalitet, disse finner dere i dette heftet på side 12. Problematikken rommer enormt mye, og det vil være umulig å favne alt. Derfor har vi begrenset oss til ett hovedtema for lokallagenes deltakelse i kampanja: Krav som kan stilles ved offentlige anbud. Vi har laget et opplegg for å få vedtatt strengere krav til anbud i kommuner. Dette

har vi kalt "Aksjon: Rydd opp i kommunen".

Samtidig er det slik at etter Landsmøtet har den mørkeblå regjeringa lansert det kraftigste angrepet på Arbeidsmiljøloven vi har sett i nyere tid. Derfor må vi ha to tanker i hodet. Forsvaret av Arbeidsmiljøloven er verdt en kampanje i seg selv.

Faglig utvalg har derfor utarbeidet skoleringsmateriale for både "Aksjon: Rydd opp i kommunen" og "Forsvar av Arbeidsmiljøloven". I dette heftet finner dere forslag til hva dere som lokallag kan gjøre, i tillegg til skolingstekster for begge tema. Lokallagene må avgjøre sjøl om dere har kapasitet til å arbeide med begge kampanjetemaene og hvordan dere ønsker å legge det opp.

Parallelt med deres jobb i lokallagene vil vi sentralt kjøre samme saker, så vi kan få maksimalt ut av vår kollektive innsats som parti.

Våre lokallag har mange dyktige folk, og vi er sikre på at dere alle vil oppnå resultater! Vi ber dere om å bruke lagslederlista til å utveksle erfaringer, og til å motivere hverandre. Ikke

minst vil vi oppfordre dere til å få ut mediasaker, innlegg og liknende på Facebook. Spre det dere gjør mest mulig. Folk skal oppleve at Rødt har bestemt seg for å forsvare Arbeidsmiljølov, få skikk på kravene ved offentlige anbud og slå tilbake mot arbeidskriminalitet og et useriøst arbeidsliv. Er det spørsmål til kampanjen kan dere kontakte oss på: anders.evenstuen@roedt.

no, og vi vil svare dere så fort som mulig. Det vil også bli sendt ut materiell digitalt på lagslederlista og en kampanjeside kommer på roedt.no/ arbeidskrimkampanje.

Lykke til! Vennlig hilsen faglig leder Anders Evenstuen.

Innhold:

Dette sier Rødts handlingsplan om kampanja	s. 4
Kampanjemål.....	s. 4
Tiltak mot arbeidskriminalitet og sosial dumping.....	s. 6
Politisk kokebok fra faglig utvalg.....	s. 9
Forsvar arbeidsmiljøloven.....	s. 11
Skoleringstekster.....	s. 12
Rødts løsninger i kampen mot arbeidslivskriminalitet..	s. 12
Skien går foran mot sosial dumping.....	s. 15
EØS-avtalen.....	s. 17
Arbeidsmiljøloven på 1-2-3.....	s. 19
Mørkeblå rasering av Arbeidsmiljøloven.....	s. 21

Dette sier Rødts handlingsplan:

“Mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet
Innlemmingen i EUs frie arbeidsmarked har sammen med utvidelsen av antall medlemsland skapt et alvorlig press på reguleringen innenfor norsk arbeidsliv. Dette fører med seg sosial dumping av verste sort, og fører til press på arbeidsvilkåra i hele sektorer.

Økt privatisering og omfattende bruk av innleie fører til sosial dumping også i offentlig sektor. Når private aktører slipper til i barnehager og sjukehjem dumpes pensjonene for de ansatte, noe som i stor grad rammer lavtlønte og deltidsarbeidende kvinner. Vi ser private aktører som leverer tjenester til det offentlige dumpe lønninger og arbeidsvilkår langt under det som er tariff lønn i bransjen. Det er ikke mulig å stanse denne

utviklinga innenfor EØS-avtalens rammer.*

Å styrke kampen mot norsk EØS-medlemskap er det viktigste enkelttiltaket for å få bukt med dette. Rødt skal i 2014 gjennomføre en felles kampanje mot norsk EØS-medlemskap, som fokuserer på tiltak mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet. Rødt vil arbeide for en folkeavstemning om EØS-avtalen.”

*Kommentar fra faglig leder Anders Evenstuen: Det er rett at EØS –avtalens rammer gjør det vanskeligere å få til et anstendig arbeidsliv. Samtidig er det nettopp et EØS-vedtak som nå åpner for å stille våre krav ved offentlige anbud. Rødt er like fullt mot EØS, samtidig som vi benytter denne åpningen i EØS-regelverket.

Mål fra kampanjeplanen:

Landsstyret har vedtatt at kampanja skal kjøres høsten 2014. Sentralstyret i samarbeid med faglig utvalg har deretter vedtatt en kampanjeplan. Her er målene

fra kampanjeplanen:

Ved kampanjeslutt skal vi ha oppnådd følgende:

Tiltak mot arbeidskriminalitet og sosial dumping

- Rødt skal ha styrket kampen for faste ansettelser, og skal ha forhindret og bremset bemanningsforetakenes innflytelse også lokalt.
- Rødt skal ha stilt forslag om tiltak fra «Aksjon: Rydd opp i kommunen» i 50 kommuner/fylkeesting/bydeler.
- Tiltak fra «Aksjon: Rydd opp i kommunen» skal være innført i ti kommuner.
- Ha foreslått tiltak som bekjemper arbeidskriminalitet i de bransjene som er mest utsatt – renhold, bygg, anlegg og transport.
- Ha vært i debatt mot andre partier om hvilke tiltak som trengs mot arbeidskriminalitet. Våre tiltak skal være godt kjent, spesielt i fagbevegelsen.
- Alle partiets tillitsvalgte skal ha fått kunnskap om problemet, og skal kjenne

minst tre av Rødts tiltak mot arbeidskriminalitet.

Forsvar Arbeidsmiljøloven

- Rødt skal være den tydeligste kritikerne av den mørkeblå regjeringens politikk på feltet ved å reise kampen mot angrepene på Arbeidsmiljøloven.
- Rødt sentralt og lokalt skal være synlige i fagbevegelsens markeringer mot regjeringas forslag til Arbeidsmiljøloven.

Styrking av partiet

- Partiet skal styrkes gjennom felles politisk handling.
- Alle lag skal ha deltatt på kampanjen på ett eller annet vis
- Vi skal ha hatt møter med LO lokalt på minst ti steder.
- 20 tillitsvalgte som faglig utvalg kjenner til skal ha meldt seg inn i Rødt.

Del 1 av kampanjeplanen - Tiltak mot arbeidskriminalitet og sosial dumping

Mål: se side 4.

Faglig leder, Anders Evenstuen forklarer hva planen er:

Faglig utvalg inviterer nå Rødts lokallag til å dra i gang en massiv dugnad over hele landet for å få ryddet opp i offentlige anbud. Målet er å få vedtatt strenge krav til anbudsrunder ved offentlige innkjøp for å bekjempe useriøse og kriminelle i offentlige anbudsrunder. Vi kaller dette:

“Aksjon – Rydd opp i kommunen”

Hva skal vi gjøre? Stille forslag i kommunestyret eller på fylkesting (helst med påfølgende vedtak) om strengere krav ved offentlige anbud.

Hvorfor? Effekten av slike anbudskrav er at useriøse og kriminelle bedrifter ikke kan levere anbud til det offentlige fordi de aldri vil klare å møte kravene. Våre skattepenger betaler for offentlige innkjøp,

og selvfølgelig skal da ikke disse skattepengene skal ikke brukes på useriøse bedrifter. Det er også et lokalpolitisk perspektiv overfor næringslivet. Det er for eksempel god lokalpolitikk at den lokale, seriøse snekkerbedriften ikke taper mot en stor og useriøs bedrift. Nærområdet trenger bedrifter som føler seg så økonomisk sikre at de tør ta inn lærlinger.

Hva sier EØS-reglene om dette? EU-

kommisjonens forslag til nytt anskaffelsesdirektiv ble vedtatt tidligere i år. Her går det klart frem at det er greit å ta inn sosiale hensyn, miljø og innovasjon i offentlige anbud. Dermed er det slutt på tyranniet om laveste pris - dersom kommunene bare vil. Men da må kommunene vedta at sosiale og etiske hensyn skal veie tyngst allerede i utlysningen av anbud, og det er her våre krav kommer inn.

Finnes det gode eksempler

å følge? Fellesforbundet i Grenland jobbet frem forslag om strengere krav i Skien kommune i samarbeid med NHO etter massive avsløringer av sosial dumping i byggingen av en skole i Skien. De har fått kravet så langt at det nå står som rådmannens innstilling til kommunestyret. Vi kaller dette "Skiensmodellen". (Sakspapirer fra Skien kommune er vedlagt i den digitale utsendelsen på lagslederlista. Skiensmodellen kan brukes som utgangspunkt når dere lager deres "Aksjon - Rydd opp i kommunen".

Hva skal kravene inneholde?

I den nevnte Skiensmodellen er det med følgende krav til bedrifter som skal utføre oppdrag for kommunen:

- ikke ha dårligere lønns- og arbeidsforhold enn det som følger av landsomfattende tariffavtale eller det som ellers er normalt for vedkommende sted og yrke, jfr. §5 i forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter,
- være lærlingegodkjent bedrift,
- følge kravene i ILO-94,* (* se forklaring på ILO-94 på side 10)
- ha økonomisk god historie ved offentlige anbud.

Rødts forslag kan i

utgangspunktet gå lenger enn forslaget i Skien endte med å se ut. Vi vil at det også skal foreslås å kreve tariffavtale hos de som skal ha kontrakt med kommunen. Grunnen til dette er enkel: Ting skjer underveis til vedtak, noe files vekk for å få støtte osv. Derfor er det lurt å starte med maks krav. Det kan for eksempel være at bedrifter som skal kunne vinne anbud må:

- Ha tariffavtale,
- Bestå av fast ansatte,
- Være lærlingegodkjent bedrift med lærlinger innenfor det aktuelle anbudet,
- Følge kravene i ILO-94* osv.

Det gir oss noe slakk i prosessen med å få flertall ved at det er litt rom for å gi og ta. Ha en liten tanke bak i hodet: Blir krava totalt utvannet kan det være verdt å trekke det, og heller ha foreslått noe som fagbevegelsen opprinnelig ønsket enn å innføre noe som ikke hjelper. Samt å bruke et så trist utfall politisk ved å lage dårlig PR for de partiene som ikke ville støtte kravene. Dere skjønner tegningen.

Det er heller ikke slik at slike regler som vi prøver å få vedtatt her er 100% effektive i å hindre kriminelle i å få

oppdrag. Kriminelle tilpasser seg, og ordner om nødvendig falske papirer. Men sånne regler er bra, og det blir enda bedre med konkret håndheving og kulturendring hos kommunens innkjøpere.

Hvordan skal vi gå fram? Se kokebok på side 9. Et viktig poeng er at dere jobber for å bygge en solid base av samarbeidspartnere (Lokal-LO/ fagforeninger, andre politiske partier, bedrifter som mister anbud fordi de driver seriøst, yrkesskoler pga. lærlinger osv.). Det er lurt å få arrangert møte med lokal-LO/aktive fagforeninger, og evt. partier det kan samarbeides med.

Vårt lokallag har ingen representanter i kommunestyret. Hva kan vi gjøre?

- Skrive innlegg med Rødt sine krav om bekjempelse av arbeidslivskriminalitet som innlegg i lokalavisa.
- Organisere møte(r) med lokal-LO/aktive fagforeninger. Tema: Jobbe for å få "Aksjon: Rydd opp i kommunen" som kommunestyrevedtak. Da dere ikke har egne folkevalgte

som kan stille forslaget må dere være primus motor og jordmor. Dersom ingen andre partier kan stille forslag, er det også mulig å reise saken lokalt gjennom et såkalt innbyggerinitiativ. Les mer om hvordan det gjøres her: <http://www.regjeringen.no/upload/kilde/krd/bro/2004/0002/ddd/pdfv/203824-h-2149.pdf>

Hva med andre tiltak mot arbeidskriminalitet og sosial dumping? På side 12 finner dere en oversikt over Rødts tiltak mot arbeidskriminalitet og sosial dumping. I tillegg til (evt i stedet for) å jobbe med "Aksjon – Rydd opp i kommunen", kan dere også jobbe lokalt med å foreslå og/ eller synliggjøre disse tiltakene.

Politisk kokebok fra Faglig utvalg

- hvordan lykkes med kampanja

Faglig utvalg kommer her med noen tips for hvordan dere kan gå fram. Lista er overhodet ikke den komplette ABC, men en rekke tips. Støtt dere også på hverandre i lagslederlista i arbeidet. Sammen har dere masse kunnskap.

Forberedende fase:

- Bygg kunnskap i lokallaget gjennom materiellet vi har sendt. Spør oss om dere trenger mer fakta.

- Sett opp en målplan for arbeidet. Gjerne etter følgende mal:

1. Hva vil vi oppnå?
  2. Hvem er de dedikerte personene i andre partier/ organisasjoner som vi kan kontakte?
  3. Hvordan profilerer vi temaene?
  4. Sette opp tidsplan med når ting skal være gjort.
- Bygg allianser. Det beste utgangspunktet er dersom det allerede er etablert kontakt mellom fagbevegelsen og partiene. Finnes ikke det, så er dette tiden å starte. Det er i fagbevegelsens interesse å

ha et kontaktnett mot hele venstresida, og ikke bare mot Ap. Så finn lokal-LO/ fagforeninger, lokale politiske lag, bedrifter som støtter krav om ryddige offentlige anbud og etabler kontakt.

- Det bør etableres korte kontaktmøter med ledere eller andre i partiene som har som oppgave å jobbe sammen med fagbevegelsen.
- Videre se etter yrkesskoler/ lærlingekoordinatorer. Det er en stor gevinst for lærlinger at kommunen krever godkjente lærebedrifter. Det er allerede for få lærlingeplasser i Norge, så våre krav vil være til lærlingenes fordel
- Fagbevegelsen og politikerne vil ha ulike mål og strategier. Men det er alltid enkeltsaker det er enighet om. Jobb med disse sakene.
- I kommunesektoren hvor fagforeningene ofte sitter i partssammensatte utvalg med ledelse og politikere er det klokt å ha kontakt med samarbeidende partier på forhånd, for å legge større tyngde på de politiske

debattene.

Gjennomføring:

- Tenk på mediedekning/ opinion ved siden av det politiske løpet. Kjør saken inn for media (helst sammen med fagbevegelsen). LO, Fellesforbundet, Fagforbundet (og FO) vil være av de med sterkeste tilknytning til saken, og størst lokalorganisasjon. Det er ytterst viktig å få press på den politiske prosessen fra opinionen og fagbevegelsen. Kontakt nettverket av politikere når vi skal ha innspill i lokalpressen. Bli enig om hvem som følger opp innspillet, med egne støtteuttalelser og vice versa.
- Samarbeidet mellom fagbevegelsen og de politiske aktørene mot kommunevalg og stortingsvalg forutsetter et større møte hvor det er enighet om at aktiviteter og aksjoner samordnes. Det er klokt om det er hyppige møter med dedikerte personer som koordinerer aksjonene/ aktiviteter.

Fakta om ILO-94

ILO-94 er ikke det mest kjente begrepet i verden. For dem som stiller forslag i "Aksjon: Rydd opp i kommunen", blir det derimot viktig å kunne litt om ILO-94. Vi håper dere finner vår forklaring forståelig, og at dere kan få det inn i kampanja.

- ILO-94 er en FN-konvensjon om arbeidsklausuler i offentlige arbeidskontrakter. Enkelt forklart regulerer denne krav til arbeidstakers fordel når det kommer til lønn, arbeidsvilkår mm. ILO-94 gjelder innholdet i arbeidskontrakter når det offentlige setter bort arbeid. Konvensjonen omfatter både bygge- og anleggsarbeider samt fremstilling og levering av varer og tjenester.

Problemet er at ILO-94 slik det praktiseres i Norge er modifisert for å tilpasses klager fra EUs overvåkningsorgan ESA. Ergo: et ILO-94 light. For eksempel er det slik at pensjon ikke er et tema i offentlige anbud, fordi det ikke er med på lista over hva som er tillatt å kreve.

At internasjonale standarder underordnes og må vike for dårligere EU-regler er ikke aktuelt for Rødt. Vi skal derfor kreve full implementering i utgangspunktet, slik at også pensjonskrav blir ivaretatt.

Del 2 av kampanjeplanen – Forsvar Arbeidsmiljøloven

Mål: se side 4.

Faglig leder, Anders Evenstuen forklarer hva planen er:

Forsvar av Arbeidsmiljøloven er den andre delen av kampanja. Hovedmålet med denne delen er å vise oss som arbeidspartiet Rødt. Vi vil sette lagene i stand til å aktivt forsvare Arbeidsmiljøloven sammen med fagforeningene. Det er videre et mål at dere stiller på de markeringene fagbevegelsen har i kampen mot den mørkeblå regjeringens forsøk på ødelegge Arbeidsmiljøloven. Et tredje mål er at dere skal ha møter med lokale fagforeninger/lokal-LO om temaet og etablere et samarbeid.

Hva skal vi gjøre? Oppgaven er altså å synliggjøre Rødt som den tydeligste kritikeren av de mørkeblå sin arbeidslivspolitik.

I første omgang er det viktig å forstå Arbeidsmiljøloven innad i laget for å kunne ha konstruktive møter med fagforeninger. Deretter bli i stand til å forsvare

den i medieinnlegg og debatter, produsere medieinnlegg og helst få medieoppslag.

Helt konkret: Alle lag skal ha sendt inn innlegg til lokalavisen samt om mulig kommet på trykk med en mediasak (gjerne sammen med lokal fagforening/lokal-LO) om temaet.

Kan dere som lokallag stoffet godt nok, så utfordrer dere Høyre/FrP direkte i aviser og kommunestyrever. Synliggjør forskjellen på arbeidspartiet Rødt og de andre partiene. Husk at sjøl om et parti ikke fronter endringene fra regjeringen kan også stillhet kalles samtykke (Ap har ikke akkurat protestert høylytt på H/ FrPs forslag).

Oppfordringen fra faglig utvalg er at dere klipper og limer ut fra de tekstene vi har bakerst i heftet og som blir sendt ut digitalt, og deretter fyller inn med eget stoff ved siden av til innlegg. Husk å lage lokale tilpasninger for å få lokalavisen interessert.

Del 3 av kampanjeplanen – Skoleringstekster

Her ligger tekster som utdyper kampanjens temaer. Tekstene er skrevet som artikler, kronikker og foredrag. Disse kommer også ut til lagene som digital distribusjon slik at det blir lettere å "klippe og lime" inn biter sammen

med deres egne lokalt tilpassede tekster. Joachim Espes powerpointforedrag om Arbeidsmiljøloven er dessuten lagt ved i den digitale distribusjonen sammen med sakspapirene fra Skien kommune.

Rødts løsninger i kampen mot arbeidslivskriminalitet

• **Ryddige offentlige anbud** (krav om tariffavtale, lærlingegodkjenning, ILO94, økonomisk orden mm.). Dette er en rekke krav som er på vei til å innføres i Skien kommune. Her kommer krav om tariff, godkjent lærebedrift, lønninger utbetalt på norsk konto, økonomisk god historie mm. I seg selv er ikke dette et vanntett skott mot kriminalitet, men det hjelper veldig da det blir mye vanskeligere for kriminelle å benytte offentlige anbud. Videre vil det at en kommune stiller slike krav føre til at kommunen er langt mer

bevisst på hvem de handler med. I tillegg gir kravene større insentiv til bedrifter til å ta inn lærlinger, noe som er viktig for framtida til ungdommen og bedriftene.

• **Gjeninnfør revisjonsplikten.** Den rødgrønne regjeringen fjernet revisjonsplikten for bedrifter med omsetning under 5 millioner. Dette skulle i følge Stoltenberg gjøre det lettere å drive en bedrift. Problemet er at nå er det ingen som ser bedriftene i korta, og det er dermed tilfeldig om skattemyndigheter oppdager ulovligheter.

Rødt ser tiltaket som en gave til dem som ønsker å kutte hjørner i lovverket, og krever gjeninnføring av revisjonsplikten for bedrifter med omsetning under 5 millioner.

• **Forby bemanningsbyråer.**

Syssetningsloven før 2000 forbød privat arbeidsformidling. Det vil si at bemanningsbyråer i praksis var forbudt. Grunnen til at Rødt går ut med dette kravet er at vi ser bemanningsbransjen som en trussel mot det organiserte og ryddige arbeidslivet. Mye underlig og kriminelt foregår i bransjen, selv om enkelte bemanningsbyråer "prøver" å drive ryddig. Men sjøl hos disse er ansettelsesformen et problem: du er nemlig permanent midlertidig uten stillingsvern, og har ikke lønn mellom oppdrag. Bransjen sitter da i en situasjon der den tar alle oppturer med å "formidle" arbeid, og når det ikke er arbeid får de ingen kostnader. Arbeideren blir da henvist til NAV og kan seile sin egen sjø. Folk som er i arbeid via bemanningsbyrå

er sjelden organiserte, og dermed er fremveksten av byråene det samme som en svekkelse av det organiserte arbeidslivet. På grunn av den løse tilsetningsformen i bemanningsbransjen kan arbeidsfolk lett utnyttes.

• **Økt og formalisert samarbeid mellom fagforening, skattemyndigheter mm.**

Vi leser ofte i media om hvordan politi og andre etater forteller at de er på etterskudd mot de kriminelle. Deretter kommer lovnader om tiltak som bedrer samarbeidet mellom etatene. Problemet er at den største ekspertisen på feltet ikke nevnes som samarbeidspartner. Fagbevegelsen har den beste kunnskapen om hvor problemet ligger. Det er fagbevegelsens organisasjonsarbeidere som er ute hver dag. Det er de som veit hvor de ikke er velkommen, som veit hvor halve arbeidsstokken stikker til skogs når de kommer. De er de som i tiår har opplevd det Arbeidstilsynet nå begynner å rapportere, nemlig at de får

beskjed om "at vi veit hvor du bor!" Så på mange måter går etatene ut med rett intensjon, men vil ikke ta med seg kartet når de skal ut. Rødt skal derfor fremme fagbevegelsens naturlige plass i dette samarbeidet.

• **Bevar kollektiv søksmålsrett.**

Dette er en ordning som kom inn i etterkant av vikarbyrådirektivet. Den er fagbevegelsens mulighet til å rettslig prøve ulovlig innleie. Før måtte den enkelte fornærmede, dvs. den som mener seg ulovlig innleid, ta jobben med søksmål selv. Det sier seg sjøl at for en innleid på kontrakt er det nærmest umulig å ta kostnaden og risikoen ved å kjøre sak. Derfor er kollektiv søksmålsrett et svært viktig verktøy for å regulere brudd på innleiereglene.

• **Nei til svekking av Arbeidsmiljøloven.** Se skoleringsmateriellet til Arbeidsmiljøloven.

• **Norge ut av EØS.** Å gå ut av EØS er ikke verdens undergang, det er ikke engang norske arbeidsplassers undergang. Det bare høres

slik ut når EØS-tilhengere får slippe til i media. Fakta er at før EØS hadde Norge dyptgående handelsavtaler med EU, og denne avtalen er der enda. Den er heller ikke en gammel og død avtale, den reforhandles med jevne mellomrom.

Nå har vi dessverre en mørkeblå regjering, så dere ser jo sjøl at det fortsatt er opp til oss, befolkningen, å velge de rette folka samtidig som vi bygger bevissthet og press i befolkningen for fellesskapsløsninger. Men ved å kvitte oss med EØS har vi faktisk muligheten til å bestemme sjøl.

• **Midlertidig forbud mot kabotasje i transportnæringen.** Rødt krever en midlertidig stopp i at kabotasje er tillatt. Videre krever vi at det per i dag bedriftsinterne registeret over transportoppdrag skal samles i et sentralt register. Dette skal kompletteres ved at kjøper av tjenesten har solidaransvar.

Skien går foran mot sosial dumping

Denne artikkelen ble publisert på Frifagbevegelse.no 13.08.2014, og viser klart at det er mulig å rydde opp i kommunen.

Sist høst ble det avslørt flere tilfeller av grov underbetaling av utenlandske arbeidere ved utbygging av skoler i Telemark. Arbeidstilsynet fant litauere som tjente 36 kroner timen ved Stathelle skole i Bamble. Fellesforbundet fant andre som tjente helt ned i 20 kroner på andre byggeplasser.

I januar arrangerte NHO og Fellesforbundet i Telemark, sammen med Entreprenørbedriftene - Bygg og Anlegg (EBA), KS og LO, en "dialogkonferanse" for å se om man kunne finne løsninger på problemene i byggebransjen.

Kommunen med

Temaet for konferansen var: "Hvem tar samfunnsansvar i byggebransjen?". Både Skien kommune og Telemark fylkeskommune var representert. Og begge har fulgt opp. Ved utlysningen av anbudet til å bygge den

nye videregående skolen i Skien stiller fylkeskommunen krav om fagkompetanse, lærlingplasser og forpliktelser mot sosial dumping.

Og Hovedutvalget for teknisk sektor i Skien kommune har vedtatt 14 krav til byggherrer som skal utføre oppdrag for kommunen. De skal blant annet ha egne ansatte, være aktive lærlingbedrifter, og følge arbeidsmiljølov og tariffavtaler. Saken har foreløpig ikke vært oppe i bystyret.

Ikke bare pris

NHO Telemark og Fellesforbundet har sendt et brev til samtlige ordførere, gruppeledere for partiene og boligbyggelag i Telemark, der de oppfordres til å følge Skien kommunes og Telemark fylkeskommunes eksempel.

– Det dette slår fast er at ikke prisen på anbudet som skal avgjøre alt, sier Arne Hagen, leder for Fellesforbundets avdeling 8, som har undertegnet brevet. Og de viktigste punktene er kravet om egne ansatte

og at det skal være aktive lærlingbedrifter. Da vil useriøse bedrifter automatisk ikke nå opp.

Lov og tariff

Den andre underskriften på brevet tilhører Nikolai Boye, regiondirektør for NHO Telemark.

Vi har et godt samarbeid med fagbevegelsen, og ble enige om å sende dette brevet sammen. De viktigste punktene for meg er at man skal følge arbeidsmiljølov og tariffavtaler, og være aktive lærlingbedrifter. Det er dessuten et punkt om å begrense lagene i kontraktskjeden. Det er viktig,

sier Boye.

Veien videre

For de to brevskriverne er samarbeidet bare begynnelsen på det de håper skal bli en snuoperasjon for byggebransjen.

– Vi har jo ingen instruksjonsmyndighet, og nå må vi først se hvilke reaksjoner vi får på brevet. Men vi vil at det som er gjort i Skien skal ha eksempelets makt, sier Boye i NHO.

– Veien er ikke ferdigstøpt. Men dette er en veldig god begynnelse, sier Arne Hagen i Fellesforbundet.

Foto: Brage Aronsen

EØS-avtalen

Rødts politikk er at Norge skal melde seg ut av EØS-avtalen. Her vi vil gå gjennom hvordan den virker inn på norske lover og arbeidsliv, og skissere alternativet. Deretter forklarer vi hvordan LOs krav om at arbeidslivet skal ut av EØS er problematisk.

EØS-avtalen: Fri flyt av de fire friheter... Med lite demokratisk kontroll.

EØS-avtalen knytter Norge til EUs indre marked med de fire "friheter": Fri flyt av varer, tjenester, kapital og arbeidskraft. Et godt ord på de fire "friheter" er reinspikka markedsliberalisme, med alle de problemer den fører med seg.

Samtidig er det en rekke områder som er unntatt fra EØS, der Norge står fritt til å følge egen politikk. Det gjelder for eksempel landbruks-, fiskeri- og pengepolitikken.

EØS bygger på de samme markedsprinsippene som EU, og omfatter bl.a. EUs konkurransepolitikk samt reglene for næringsstøtte og regionalstøtte. EØS legger EUs regler til grunn på alle områder som omfattes av avtalen.

Avtalen bidrar til å

svække Norges økonomiske og politiske handlefrihet og råderetten over viktige naturressurser. På den andre siden gir EØS bedret markedsadgang for en del fiskeprodukter, representasjon i EUs ekspertkomiteer og deltagelse i utdannings- og forskningsprogrammer.

Tankeeksperiment: Norge melder seg ut av EØS! Vil EU slutte å handle med Norge? Selvfølgelig ikke. Norske arbeidsplasser og EU er tett knyttet til hverandre. Hovedvekta av norsk eksport går til EU, og vi er også en av de største importørene av varer fra EU. Følgelig vil det da være i begges interesse å beholde dette forholdet som handelspartnere. Så varer vil gå inn og ut av Norge som før, og da er spørsmålet: Hva vil ha endret seg? Endringen blir at Norge ikke lenger er bundet av EUs markedsliberalistiske prosjekt og ikke må underordne norsk lov EU-direktiver. Enkelt sagt: Vi tar tilbake makta over hvordan vi vil styre Norge. En seier for lokaldemokrati og nasjonalt demokrati. Vikarbyrådirektivet, jernbanedirektiver og andre direktiver blir ikke lenger

tredd ned over oss. Det betyr en stopp i at EU påtvinger oss konkurranseutsetting og privatisering.

EØS-avtalen kan ikke eksistere sammen med et ryddig arbeidsliv, men samtidig er LOs vedtak om "arbeidslivet ut av EØS-avtalen" problematisk.

Her forklarer vi litt om historien bak EØS i Norge, og problemene den gir. Både hvordan avtalen virker inn i Norge, men videre belyser vi LO-kongressens vedtak i 2013. Ut fra disse to temaene blir det klart for dere hvorfor Rødt krever Norge ut av EØS, istedet for LOs krav om arbeidslivet ut av EØS.

Kort historikk: Den 13. juni 1988 sendte daværende statsminister Gro Harlem Brundtland ut et skriv til sine departementer om at alle norske lover og forskrifter skulle harmoniseres med EFs regelverk. Det ble ikke tatt noe forbehold om faglige rettigheter eller arbeidsmiljøloven. Dette er seks år før EØS-avtalen knyttet oss til den markedsliberalistiske politikken i EU.

Som dere kan se var det klar beskjed allerede i 1988.

EUs regler skulle ha forrang foran norske regler. Allerede før EØS-avtalen gis demokratisk styring vekk fra Norge og over til EU, og verre har det blitt frem til nå da stadig nye direktiver hele tiden kommer inn og underminerer et ordna arbeidsliv.

I 1993 vedtar Stortinget en lov om allmenngjøring av tariffavtaler for å forebygge sosial dumping. Tariff blir lovfestet innenfor bransjen, sjøl om bedriften ikke er organisert, eksempelvis innenfor byggfag. På tross av tre handlingsplaner og stor innsats fra faglig tillitsvalgte er den negative utviklingen økende i stadig flere bransjer. Grunnen til dette er den frie flyt av tjenester og EØS-regler som gjør det vanskelig å stoppe sosial dumping og kriminalitet.

EUs direktiver om midlertidige ansettelser, vikarbyråer, tjenester, helse, totalt mer enn 9000 rettsakter, er basert på den markedsliberalistiske ideen i EUs føderale grunnlov, også kalt Lisboa-traktaten. Gjennom EØS-avtalen kommer dette inn i norsk arbeidsliv for fullt.

LO-kongressen i 2013 vedtok at ILO-konvensjoner,

norske tariffavtaler og norsk arbeidslivslovgivning må gis forrang foran EU-regler. Det er stikk i strid med hva Norge har underskrevet på i EØS-avtalen. EØS-regler skal gå foran nasjonalt lovverk dersom de er motstridige. (Uten at vi som parti skal hakke på LO i denne kampanjen var dette vedtaket slik sett bortkastet, for det er umulig å gjennomføre uten å ta steget helt ut, nemlig å melde Norge ut av EØS.)

Derfor står Rødt sitt krav om Norge ut av EØS som den eneste praktisk gjennomførbare måten å få EØS ut av arbeidslivet.

Videre vil vi henvise dere til Nei til EU sine sider for mer kunnskap. neitileu.no.

Rødt har også laget et hefte som heter «Ut av EØS», som kan bestilles på rødt.no/rød-butikk/

Arbeidsmiljøloven på 1-2-3

Arbeidsmiljøloven (AML) er opprinnelig en vernelov. Det betyr at den har tatt inn over seg at arbeidsgiver har bukta og begge ender i dagens Norge, og AML er derfor en brems på sjefens styringsrett. Den har senere blitt utvida med faglige rettigheter for arbeidstagerne. Målet med AML er å lage et arbeidsliv som verner de ansattes helse og sosiale liv, og å regulere hva som gjelder som lov og plikter/rettigheter på arbeidsplassen, herunder arbeidstider.

AML inneholder også

noen sett med krav til de ansattes innflytelse, men det er når vi kommer til tariffavtaler at dette virkelig kommer inn i bildet (videre forklart lenger ned i teksten).

AML er aldri sterkere enn den politiske sammensetningen i Stortinget, og avhenger dermed av Stortingets vilje til å bevare den som en vernelov. Dette så vi ved Bondevik-regjeringen, og dette ser vi ved den mørkeblå regjeringen i dag. Bondeviks regjering foreslo en del endringer på AML

ved ansettelser mm. Dette fikk fagbevegelsen opp på barrikadene, og laget et massivt press. Bondevik-regjeringens angrep på AML provoserte befolkningen såpass at den var en viktig del av denne regjeringens fall. Nå ser vi samme type angrep fra de mørkeblå, bare i verre skala. Men det er ingen logikk i at samme reaksjon som ved Bondevik gjentar seg. Press og meninger i befolkningen må bygges, og dette er en viktig oppgave for Rødt sine lokallag.

Litt om sammensetningen AML, Hovedavtalen og tariffavtaler. For dem som jobber i

bedrifter uten tariffavtaler er det kun AML som kommer til anvendelse. Slik sett er det riktig å si at AML gir minimumskrav, mens Hovedavtaler og tariffavtaler bygger nye sett med regler og reguleringer oppå disse minimumskravene. Et eksempel er satser for overtid. 40% i AML, 50% i tariffavtaler. Videre gir tariffavtaler en utvidet rett til innflytelse i bedriften for fagforeningen. Bedrifter med tariffavtale plikter å drøfte en del avgjørelser med fagbevegelsen, herunder utvidelse av overtidbruk, innleie og nedbemanning.

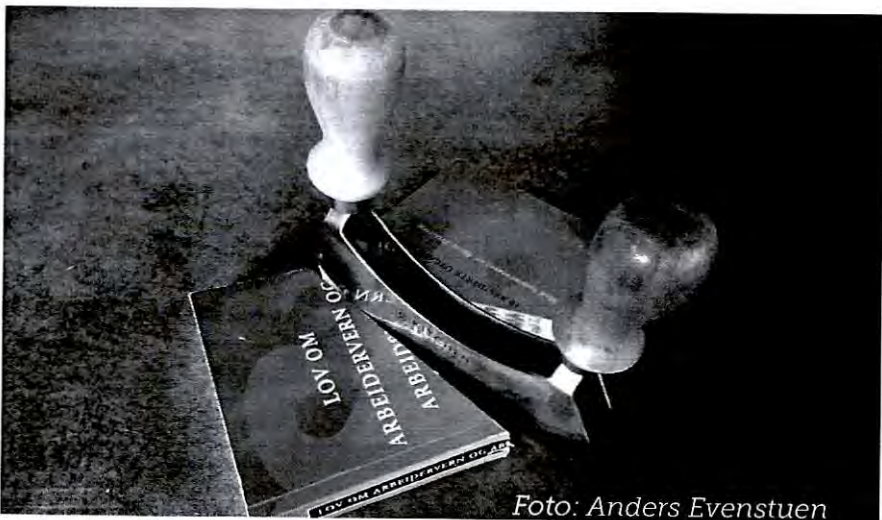

Foto: Anders Evenstuen

Mørkeblå rasering av Arbeidsmiljøloven

Mørkeblå rasering av Arbeidsmiljøloven er skrevet av Anders Evenstuen og står på trykk i nyeste nummer av Tidsskriftet Rødt! Vi har fått lov av redaktøren å sende denne artikkelen ut i kampanjemateriellet samtidig som boka går i trykk, men vennligst ikke videredistribuer artikkelen. Vi oppfordrer alle lagsmedlemmer til å abonnere på Tidsskriftet Rødt! om dere ikke gjør det allerede.

Med forslagene som ble fremmet 11. juni i år til endringer i Arbeidsmiljøloven (AML) har de mørkeblå gått til frontalangrep på norske arbeidere. AML er en vernelov som skal ivareta de ansattes behov for sikre arbeidsforhold både psykisk og fysisk utfra utgangspunktet at arbeidstakere er den svake parten i mot en arbeidsgivers styringsrett. Raseringen av dette som regjeringen legger opp til vil overføre en stor mengde makt til arbeidsgivers styringsrett på bekostning av ansattes påvirkningsmulighet. Fagbevegelsen ribbes her for

noen av de viktigste verktøy den har, slik som at kollektiv søksmål foreslås fjernet. (Før måtte den innleide sjøl gå til rettssak ved ulovlig innleie, nå kan fagforeninga gjøre det på eget initiativ.) Fagbevegelsen sentralt skal ikke lenger skal få lov til å stoppe ekstreme lokale arbeidstidsavtaler. Grunnen til at det siste er ille er at hensikten med AML er at den er en vernelov. Det vil si at den skal ivareta det generelle arbeidsmiljøet for alle. Det betyr at overfor noen arbeidstakere og arbeidsgivere må den sette på bremsen på vegne av resten av arbeidstakere. Det er dette de mørkeblå kaller "fagbevegelsens vetorett" i en retorisk finte. Dere kan lese AML alle veier dere vil, men ordet og funksjonen "vetorett" finner dere ikke i AML. Videre skal normalarbeidstida bli underlagt sjefens styringsrett. Søndagsåpent i butikkene også, da det her blir åpent for arbeidsgiver å bestemme behovet. Det er så mye mer, men dette er de viktigste punktene.

I løpet av snaue to

uker fikk arbeiderklassen en solid klasebombe i fanget: privat sjukehusvalg, kommunesammenslåing, OPS (Offentlig Privat Samarbeid) på veibygging og maltraktering av arbeidsmiljøloven. Det hele er levert med kirurgisk presisjon: nemlig rett før sommerferien til Stortinget for på strategisk vis å la agurknyheter spise opp mediestormen som vil komme. Så feil kan de ta... Fagbevegelsen må reise seg som en helhet i respons mot dette angrepet.

Konsekvensene for faste ansettelser kontra midlertidighet.

For deg som arbeidstaker er forskjellen på fast og midlertidig lett å forstå. For deg betyr midlertidighet at du ikke har økonomisk sikkerhet, dermed mister du muligheten til å få med deg banken når du ønsker å stifte familie og bolig. Videre vil du aldri kunne planlegge lengre enn til utløpet av nåværende kontraktsperiode. Altså vil ansettelsesformen ha stor innvirkning på hvor trygge og forutsigbare rammer livet ditt utenfor arbeidsplassen blir.

De mørkeblå

argumenterer for at sidestilling av midlertidige og faste ansettelser vil hjelpe flere inn i arbeidslivet. I Erikssons forsøk på folkelig forklaring viser han til fotballen og at unggutta får prøve seg litt før de blir faste på laget. Deretter viser han til at midlertidige ansettelser i dagens Norge generelt er en kortvarig affære før folk ender i fast arbeid. Det siste først; Eriksson viser til tall som er basert på dagens strenge krav om faste ansettelser. Selvfølgelig ender da folk med fast ansettelse! «Tall fra SSB og Fafo underbygger det: halvparten av midlertidige ansatte får tilbud om fast jobb etter ett år og 2/3-deler etter to år.» sier Robert Eriksson i VG 12. juni 2014. Her tar han tall fra dagens regelverk der faste ansettelser er hovedregel og bruker dette faktagrunnlaget for å innføre en politikk som legemliggjør den rake motsetning. FAFO og OECD har tydeligvis, i motsetning til regjeringen, satt seg inn i effektene av regjeringens politikk. FAFO-forsker Jørgen Svalund kommer på Forskning.no med noen svært korrigerende opplysninger til Erikssons teorier: "Noen

økonomer har argumentert for at enkel tilgang til midlertidig arbeidskraft vil gjøre det lett for næringslivet å holde tritt med svingninger i etterspørselen, og at regulering i seg selv skaper ineffektivitet. – Tanken var at dette også ville få flere til å delta i arbeidslivet. Men tross mange forsøk, har ingen studier klart å vise en slik effekt.”

Hva skjer i land som har gjennomført en reduksjon av kravet til fast ansettelse? I rapporten *Employment Outlook for 2013* peker OECD på at når muligheten for å ansette midlertidig øker, så lønner det seg for bedriftene å erstatte faste stillinger med midlertidige, fordi kostnadene ved oppsigelser blir mindre. Sysselsettingen endres ikke. Norge har ca 8 % av arbeidsstokken i midlertidige stillinger, snittet for OECD-land ligger på 14 prosent. Men det er ikke hele bildet, Norge har 10% mer av arbeidsfør befolkning i arbeid enn OECD-snittet, nemlig ca 75% mot 65%. Så vår norske lovgivning som krever fast ansettelse har ikke bare gitt flere trygge og forutsigbare arbeidsplasser, den har også fått 10% mer av befolkningen i arbeid enn i resten av OECD.

Disse 10% ekstra består jo da av funksjonshemmede og andre grupper som stiller svakere i ett konkurransepreget arbeidsmarked. Så nettopp gruppene som Eriksson hevder vil få det lettere med forslaget til midlertidighet har jo åpenbart fått det de trenger mest med dagens regelverk, nemlig trygge arbeidsplasser. Nå har også Unge Funksjonshemmede ved Birgit Skarstein vært klar på dette: “Jeg tror ikke at det blir flere jobber av noe slikt, bare at flere kommer til å jobbe midlertidig med all usikkerheten det innebærer.” Erikssons tilsvarende er at hans endringer av AML vil skape økt sysselsetting. Med tallene fra OECD friskt i minne er det rimelig friskt å gå ut og hevde at en endring av lovverket for midlertidighet til europeiske nivåer vil virke motsatt i Norge enn i alle andre OECD-land. EU-kommisjonen har gjentatte ganger kritisert Sverige for usikkerheten deres frislipp av midlertidighet påfører arbeidstakere.

Fagforeningsknusing er en annen side i reformen. Midlertidige er sjelden organiserte. Jo større andel av arbeiderklassen som sjaltes

inn i løsarbeidersamfunnet, jo svakere blir fagforeningen. Også andre deler av de mørkeblås ønsker for arbeidsmiljøloven bærer klart preg av å omgå eller svekke fagbevegelsen. Med fjerningen av kollektiv søksmålsrett fjernes en av fagbevegelsens største seier i nyere tid, og konsekvensen blir at det nå blir enda vanskeligere å stoppe ulovlig innleie. Samme innretning mot å ribbe fagbevegelsen finner vi i forslaget om at fagbevegelsen ikke skal kunne si nei til ekstreme arbeidstidsordninger som "nordsjøturnus" i sykehjem. Dette sammen med utvidet adgang for søndagsjobbing og utvidelse av normalarbeidsdagen er alle angrep mot arbeiderklassen. De slår hardest ut i bedrifter uten tariff da vinklingen på regjeringens forslag belønner bedrifter uten tariffavtale, da disse får større adgang til å drive ned prisen på produksjon (lønnskostnader mm.) enn tariffbedrifter der flere begrensinger på råkjør av arbeidere ligger innbakt i tariffen.

For å sette rosinen i pølsa vil regjeringen tukle med

lønna i bemanningsbransjen. Det er en fantastisk prestasjon i politisk akrobatikk at en EU-vennlig regjering med en egen «EU-minister» ved omtrent første anledning krever unntak fra EU-regler. Likebehandlingsprinsippet i EUs vikarbyrådirektiv sikrer nemlig innleide like lønns- og arbeidsvilkår som i innleiebedriften. Men nå skal byrået kunne lage en «fiktiv» tariffavtale. Denne vil da følge de innleide i stedet for lønnsvilkåra i innleiebedriften. Dermed brukes unntaksregler for å innføre A-, B- og C-lag i arbeidslivet. Sett dette krumspringet sammen med frislippet av midlertidighet så er C-laget på banen så det holder. De blir løsarbeidere i ordet verste forstand. De kommer når sjefen plystrer, jobber billigere enn både de andre midlertidige og faste ansatte, og attpåtil forsvinner de umiddelbart når sjefen ikke vil ha dem lenger. Perfekt valgfrihet for dagens bedrifter, og ganske så sørgelig valgfrihet for dagens arbeidsfolk.

Utvidelse av normalarbeidsdagen og overtidsregler.

Her kommer noen snedige endringer. Antall timer i året er uendret, men ved gjennomsnittsberegning kan du nå pålegges 12- timersdag uten overtidsbetaling. Litt lenger normalarbeidsdag høres i seg selv ikke så ille ut, men bak ligger noen mekanismer som gir sjefen fritt spillerom med det som før var din fritid. Dager kan strekkes litt her og skyves litt der. Alt innenfor en snittberegning, men etter det kan jo sjefen bare trykke på med overtid og flere midlertidig ansatte. Og i all hovedsak kan din arbeidsdag ende på helt rare tider uten at du har krav på tillegg for ubekvem arbeidstid. Samfunnet har bygd vår aktivitet på at arbeidsdagen er 8-16. Med endringene her er ikke dette lenger noen selvfølge. Synd for deg, og din familie, da du helst skulle vært med unga på skitrening, faktisk like synd som det er bekvemt for sjefen å kunne skalte og valte med deg uten ekstra kostnader. Det ligger i disse forslagene at mye er gitt til sjefen som styringsrett, samtidig vil nok noe fortsatt måtte avtales med fagforeninger. Og her får fagbevegelsen

sitt svare strev med å drive opplæring i egne rekker, og et kjempeproblem der de har svake klubber. Utvidelse av normalarbeidsdagen utfordrer direkte verneovsintensjonen i AML. Ebba Wergeland har skrevet mange gode artikler om verneoven Arbeidsmiljøloven, og disse anbefales som videre lesing.

Konsekvenser for arbeidets produktivitet.

Det er godt kjent at grunnen til at det norske arbeidslivet er i stand til å overleve i konkurranse med lavere lønninger i resten av verden er vår høye kompetanse og faste stillinger. Kompetansen i arbeidsstokken er grunnlaget for omstillingsevne, effektivitet og evnen til å innføre ny teknologi som bedrer produktiviteten. Vi nordmenn er dyre i lønnskostnad og kan ikke brukes og kastes. Dermed blir det lønnsomt å bygge sine ansatte med kunnskap og ha tillit til deres kompetanse slik at bedriften finner løsninger. Faktisk er Norge rangert som det nest mest produktive landet i Europa. (Eurostat i 2010). Og responsen på tallene fra arbeidiversida var

ikke å klage på lønninger og ansettelsesformer. Hør bare på Petter Brubakk fra NHO i NRK i 2010. "undersøkelsen forteller at vi har skrudd sammen arbeidslivet vårt og produksjonsprosessene våre på en slik måte at vi får mye ut av de ressursene vi setter inn, og dermed er produktive i forhold til andre land." Videre fortsetter han: "Samtidig mener han at det er viktig for Norge å bevare denne effektiviteten i forhold til konkurransen med andre land på grunn av det høye lønnsnivået vi har." Og det store skillet fra Norge til resten av EU i arbeidsmarkedet: dagens Arbeidsmiljølov. Et annet svært godt eksempel her er resultatet fra den lekkede rapporten konsulentfirmaet Rystad Energy gjorde for arbeidsgiverorganisasjonen Norsk Industri. Enkelt fortalt, når toppdekket på oljerigger var levert sammenliknet de totalpris per kilo på norskprodusert og asiatisk produsert levering. Norsk kilopris ble billigst, og differansen i norsk favør var på grunn av asiatisk forsinkelse og rot i produksjonen. Ergo var norsk kompetanse, teknologi, forutsigbarhet og

omstillingsevne billigere på tross av norske lønninger. Det var rett og slett på grunn av det norske arbeidslivets egenart at vi ble billigst.

De mørkeblås forslag har potensial til å rasere dette fortrinnet. Kompetanse, teknologi og omstillingsevne er uløselig knyttet sammen med ansatte i faste stillinger med høy kompetanse. At vi nå ser en mørkeblå regjering som ønsker å lede an i racet mot bunnen fremfor å styrke spesialkompetansen i norsk arbeidsliv er ikke overraskende, det virker som en ideologisk sak. Forskning støtter i alle fall ikke forslagsstiller i denne saken.

Det jeg har beskrevet ovenfor er ille, og det er etter min mening enda verre at dagens endringer bare er begynnelsen på en spiral som kun trekker nedover. For når vår evne til å levere det vi skal når vi skal og med rett kvalitet svekkes pga. fallet i kompetanse og forutsigbarhet, er det bare en måte den rådende politiske tankegang kan opprettholde konkurransekraft. Nemlig kutt i lønn, goder og pensjoner, siden det ikke lenger er mulig å øke fortjeneste og effektivitet

gjennom ny teknologi og kompetente ansatte.

Shop 'till you drop 24/7?

«Hvorfor skal ikke folk selv få velge å gjøre hva de vil med sin egen fridag?» Dette er ekte mørkeblå liberalistretorikk.

Vi skal heller spørre:

«Hvordan kan noen i sin egoisme forlange det som en menneskerett at andre skal ofre sin fridag for å stå på pinne så de selv kan shoppe på søndag?»

Noen fakta om dette kravet: Bransjen sjøl vil ikke ha dette. Da forslaget så vidt var oppe sommeren 2013 gikk alle aktører i bransjen ut i mot dette. De butikkansatte ønsker ikke å jobbe uka rundt. Det kom klar motstand fra arbeidsgiver som går klart ut med at markedet er mettet. En videre utvidelse av åpningstider vil kun medføre at den samme inntjeningen skal spres ut over enda flere timer med lønnskostnader. Og vi veit jo hvem som må betale for kjedenes fall i profitten: De ansatte i form av press på bemanning, lønn og pensjon. Deretter næringsmiddelindustrien og bøndene gjennom enda hardere press på en allerede lav fortjeneste i

matforedlingsindustrien. Til sist er det du og jeg som den vanlige forbruker som må dekke resten av kjedenes profitt gjennom økte priser. Når alle parter i bransjen ikke ønsker endringen står vi kun igjen med en forklaring: De mørkeblås ideologiske korstog.

Den mørkeblå retorikken sikter kun på handling i matbutikker. Dette er bevisst. For endringen omfatter så mye mer. Det er lett å se når men tenker på det. Skal butikken være oppe så må vaktmester, vektere og rengjøringspersonalet på jobb også. Alle disse skal jo ha et sted å gjøre av barna sine, og dermed kommer presset på barnehager om at de må ha et tilbud. Og slik kan vi fortsette. Dessuten ville aldri EØS' konkurranseregler akseptere at kun kjøpesentret er oppe. Dette vil gjelde overalt.

Er det virkelig dette vi trenger? Tidsklemma og stress er allerede et problem i samfunnet. Vi skal rekke jobb, fritid, barnas aktiviteter, trening og være så ekstremt perfekte og moteriktige at vi aldri har tid til å leve i nuet. Samfunnet sitter i et kollektivt statusjag der hva naboen har

er viktigere enn om vi egentlig er fornøyd med det vi sjøl har. Samfunnet er allerede gjennomkommersialisert. Fremfor å utvide hverdagen til alle ukas sju dager burde vi heller gå andre veien. Sekstimersdag har tidligere vært en fanesak i fagbevegelsen, men ble plutselig borte fra samfunnsdebatten. Utregninger fra SSB viser at vi har råd. En viss økning av skatter gir doblet privat forbruk i stedet for trippelt privat forbruk i 2060, og da er sekstimersdagen dekket inn på dagens velferdsnivå. Så det er alternativer til mer handel og forbruk, om vi bare vil bruke dem.

Puslespillbitene faller på plass, og bildet er ikke pent

Putter vi alle bitene på plass får vi bildet av de mørkeblås gammeldagse politikk: Utvidelsen fra 10 til 20 dager for bedriften å dekke lønn ved permittering sender folk ut av arbeidslivet i stedet for permittering. Derfra går turen ned på nærmeste bemanningsbyrå. Det beste du kan håpe på er en midlertidig stilling i cirka ett år, før du må

stille deg i kø igjen. Mens du var i arbeid fikk du smake mørkeblå fleksibilitet og valgfrihet. Sjefen fikk nemlig både fleksibilitet og valgfrihet rn masse med arbeiderne sine og deres liv. Gjennomsnittsberegnet arbeidstid tok vekk muligheten din til å få være med barna på kampene med idrettslaget, og det kunne sjefen velge selv at ikke var overtid for i snitt var det liksom ikke overtid. Og du fikk bare holde kjeft om at arbeidsmiljøet var dårlig, for du er jo bare en del av en midlertidig arbeidsstokk, og dens antall er jo høyst fleksibelt. Kurset du burde hatt for å gjøre jobben best mulig fikk du ikke, for du er jo bare midlertidig. I mellomtiden blir det ferie hjemme i hagen i år også siden ansettelsesperioden din går ut i april, og da kan du ikke reise på ferie, for det kan jo hende at en ny jobb dukker opp i juni. Så da kan du sitte der i hagen i sommer og se på taket som skulle hatt ny takstein, men banken sier nei til lånet du trenger. Du har tross alt ikke fast inntekt.

Så knytt neven, aktiviser fagbevegelsen og sørg for å ta din del av kampen. Denne må vi vinne.